KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 24.6.2020 r.
COM(2020) 262 final

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Dalsze działania dotyczące dostosowania dotychczasowego dorobku w obszarze trzeciego filaru do przepisów o ochronie danych

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Dalsze działania dotyczące dostosowania dotychczasowego dorobku w obszarze trzeciego filaru do przepisów o ochronie danych

I. Wprowadzenie

W niniejszym komunikacie przedstawiono wyniki przeglądu, którego Komisja miała dokonać na podstawie art. 62 ust. 6 dyrektywy o ochronie danych w sprawach karnych[1] (zwanej dalej „dyrektywą 2016/680").

Dyrektywa 2016/680 weszła w życie z dniem 6 maja 2016 r., a termin jej transpozycji do prawa krajowego przez państwa członkowskie upłynął, zgodnie z art. 63 ust. 1, w dniu 6 maja 2018 r. Dyrektywą tą uchylono i zastąpiono decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW. Dyrektywa 2016/680 ma zastosowanie zarówno do krajowego, jak i transgranicznego przetwarzania danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w tym ochrony przed zagrożeniami bezpieczeństwa publicznego i zapobiegania takim zagrożeniom (zwanych dalej w skrócie „ściganiem przestępstw" (art. 1 ust. 1)). Jest to pierwszy instrument, w którym przyjęto kompleksowe podejście do ścigania przestępstw w odróżnieniu od wcześniejszych podejść *ad hoc*, w przypadku których każdy instrument dotyczący ścigania przestępstw był regulowany w drodze odrębnych przepisów o ochronie danych. Dyrektywa 2016/680, oparta na art. 16 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), stanowi akt, w drodze którego prawodawca Unii nadaje skuteczność prawu podstawowemu do ochrony danych osobowych określonemu w art. 8 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej[2] w kontekście przetwarzania danych osobowych przez organy ścigania.

W art. 60 dyrektywy 2016/680 przewidziano zasadę praw nabytych, zgodnie z którą przepisy tej dyrektywy nie wpływają na szczegółowe przepisy o ochronie danych osobowych zawarte w pewnych aktach prawnych Unii. Dotyczy to szczegółowych przepisów o ochronie danych osobowych w aktach prawnych Unii, które weszły w życie do dnia 6 maja 2016 r. w dziedzinie współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych i współpracy policyjnej. Dyrektywa 2016/680 ma już zastosowanie do pozostałych przepisów tych aktów.

W art. 62 ust. 6 dyrektywy 2016/680 zobowiązano Komisję do dokonania przeglądu, do dnia 6 maja 2019 r., innych przyjętych przez Unię aktów regulujących przetwarzanie danych przez właściwe organy do celów ścigania przestępstw, w tym aktów objętych zasadą praw nabytych na mocy art. 60, aby można było ocenić, czy należy je dostosować do dyrektywy 2016/680, i w razie potrzeby do przedstawienia niezbędnych propozycji zmiany takich aktów z myślą o zapewnieniu spójnego podejścia do ochrony danych osobowych wchodzących w zakres zastosowania dyrektywy 2016/680. Dostosowanie wymagane na mocy art. 62 ust. 6

[1] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 89).

[2] Jeżeli chodzi o związek między art. 16 TFUE a art. 8 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, zob. opinia Trybunału (wielka izba) A-1/15, ECLI:EU:C:2017:592, pkt 120.

dyrektywy 2016/680 powinno mieć na celu zmianę stosownych aktów w taki sposób, aby mające zastosowanie przepisy o ochronie danych osobowych określone w tych aktach Unii (i – w zależności od sytuacji – również w krajowych przepisach wykonawczych) zostały dostosowane do przepisów określonych w dyrektywie 2016/680 (i krajowych środkach transponujących tę dyrektywę). Niniejszy komunikat zawiera wykaz wszystkich aktów, które – jak wynika z przeglądu – należy dostosować, a także harmonogram na potrzeby osiągnięcia tego celu. Wniosek ten pozostaje bez uszczerbku dla decyzji Komisji dotyczących konkretnych zmian poszczególnych aktów podlegających przedmiotowemu przeglądowi, które to zmiany mogą zostać zaproponowane w jego wyniku, w szczególności jeżeli przewiduje się istotne zmiany lub zastąpienie takiego instrumentu.

II. Wyniki przeglądu

Dokonując przeglądu, Komisja brała pod uwagę wyniki badania przeprowadzonego w ramach projektu pilotażowego Parlamentu Europejskiego pt. „Fundamental Rights Review of EU data collection instruments and programmes" („Przegląd praw podstawowych w zakresie unijnych instrumentów i programów dotyczących gromadzenia danych")[3]. W ramach badania zidentyfikowano akty Unii objęte art. 62 ust. 6 dyrektywy 2016/680 oraz ustalono, które przepisy mogą wymagać dostosowania w kwestiach dotyczących ochrony danych osobowych.

Na podstawie tego badania Komisja określiła 26 unijnych aktów prawnych objętych zakresem przeglądu. Komisja ustaliła, że spośród tych 26 aktów 16 nie wymaga zmiany, zaś 10 nie jest w pełni zgodnych z dyrektywą 2016/680, a zatem należy wprowadzić w nich zmiany.

Przedmiotowy przegląd nie obejmuje aktów prawnych regulujących przetwarzanie danych osobowych przez właściwe organy, które to akty przyjęto lub zmieniono już po wejściu w życie dyrektywy 2016/680, gdyż uwzględniono w nich już wymogi określone w tej dyrektywie.

III. Akty, które nie wymagają dostosowania

16 aktów prawnych, które nie wymagają dostosowania, podzielono na pięć kategorii przedstawionych w niniejszym komunikacie.

1) Akty, które nie zawierają przepisów szczegółowych o ochronie danych

Akty, które nie zawierają przepisów szczegółowych o ochronie danych, nie zostały objęte zasadą praw nabytych na mocy art. 60 dyrektywy 2016/680. Oznacza to, że do przetwarzania danych osobowych objętego zakresem zastosowania takich aktów zastosowanie mają przepisy

[3] Projekt pilotażowy przeprowadzono na zlecenie Parlamentu Europejskiego – zarządzała nim Komisja, a jego realizację powierzono wykonawcy (grupie niezależnych ekspertów). Komisja wybrała wykonawcę na podstawie kryteriów określonych przez Parlament Europejski. Wyniki projektu odzwierciedlają poglądy i opinie wyłącznie wykonawcy, a Komisja nie odpowiada za jakiekolwiek ewentualne wykorzystanie informacji zawartych w dokumentacji projektu. Wyniki projektu opublikowano pod następującym adresem: http://www.fondazionebrodolini.it/en/projects/pilot-project-fundamental-rights-review-eu-data-collection-instruments-and-programmes

prawa krajowego transponujące dyrektywę 2016/680 i że akty te nie wymagają dalszego dostosowania. Akty, o których mowa, to:

i. decyzja ramowa Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi[4];

ii. decyzja ramowa Rady 2003/577/WSiSW z dnia 22 lipca 2003 r. w sprawie wykonania w Unii Europejskiej postanowień o zabezpieczeniu mienia i środków dowodowych[5];

iii. wspólne stanowisko Rady 2005/69/WSiSW z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wymiany niektórych danych z Interpolem[6];

iv. decyzja ramowa Rady 2005/214/WSiSW z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do kar o charakterze pieniężnym[7];

v. decyzja ramowa Rady 2006/783/WSiSW z dnia 6 października 2006 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do nakazów konfiskaty[8];

vi. decyzja ramowa Rady 2008/947/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. o stosowaniu zasady wzajemnego uznawania do wyroków i decyzji w sprawie zawieszenia lub warunkowego zwolnienia w celu nadzorowania przestrzegania warunków zawieszenia i obowiązków wynikających z kar alternatywnych[9];

vii. decyzja ramowa Rady 2008/909/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. o stosowaniu zasady wzajemnego uznawania do wyroków skazujących na karę pozbawienia wolności lub inny środek polegający na pozbawieniu wolności – w celu wykonania tych wyroków w Unii Europejskiej[10].

2) Akty, które zawierają odesłania do decyzji ramowej Rady 2008/977/WSiSW i nie zawierają żadnych przepisów szczegółowych o ochronie danych

Dyrektywą 2016/680 uchylono, ze skutkiem od dnia 6 maja 2018 r., decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. w sprawie ochrony danych osobowych przetwarzanych w ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych[11]; art. 59 tej dyrektywy stanowi, że odesłania do decyzji ramowej Rady 2008/977/WSiSW należy interpretować jako odesłania do dyrektywy 2016/680. W ten sposób zapewniono zastosowanie dyrektywy 2016/680 do przetwarzania danych na podstawie tych aktów prawnych. Akty te nie zawierają żadnych przepisów szczegółowych o ochronie danych oprócz odesłań do decyzji ramowej Rady 2008/977/WSiSW, a w wyniku przeglądu ustalono, że nie ma potrzeby wprowadzania żadnych dalszych zmian związanych z ochroną danych. Dotyczy to trzech następujących aktów:

---

4 Dz.U. L 190 z 18.7.2002, s. 1.
5 Dz.U. L 196 z 2.8.2003, s. 45.
6 Dz.U. L 27 z 29.1.2005, s. 61.
7 Dz.U. L 76 z 22.3.2005, s. 16. Jeżeli chodzi o decyzję ramową Rady 2005/214/WSiSW, warto wspomnieć, że RODO ma zastosowanie w przypadkach kar pieniężnych nałożonych w związku z wykroczeniami o charakterze administracyjnym, a nie czynami zabronionymi.
8 Dz.U. L 328 z 24.11.2006, s. 59.
9 Dz.U. L 337 z 16.12.2008, s. 102.
10 Dz.U. L 327 z 5.12.2008, s. 27.
11 Dz.U. L 350 z 30.12.2008, s. 60.

i. decyzja ramowa Rady 2009/829/WSiSW z dnia 23 października 2009 r. w sprawie stosowania przez państwa członkowskie Unii Europejskiej zasady wzajemnego uznawania do decyzji w sprawie środków nadzoru stanowiących alternatywę dla tymczasowego aresztowania[12];

ii. decyzja ramowa Rady 2009/948/WSiSW z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie zapobiegania konfliktom jurysdykcji w postępowaniu karnym i w sprawie rozstrzygania takich konfliktów[13];

iii. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/99/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie europejskiego nakazu ochrony[14].

3) Wnioski ustawodawcze podlegające międzyinstytucjonalnym negocjacjom

Następujące dwa akty prawne są obecnie przedmiotem przeglądu legislacyjnego. W trwającym procesie legislacyjnym rozpoczętym przez Komisję uwzględniono już wymogi określone w dyrektywie 2016/680:

i. decyzja Rady (WE) 2008/633/WSiSW z dnia 23 czerwca 2008 r. w sprawie dostępu wyznaczonych organów państw członkowskich i Europolu do wizowego systemu informacyjnego (VIS) do celów jego przeglądania, w celu zapobiegania przestępstwom terrorystycznym i innym poważnym przestępstwom, ich wykrywania i ścigania[15] reguluje dostęp do danych osobowych w VIS w celu zapobiegania przestępstwom terrorystycznym i innym poważnym przestępstwom, ich wykrywania i ścigania. W 2018 r. Komisja przyjęła wniosek w sprawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 767/2008, rozporządzenie (WE) nr 810/2009, rozporządzenie (UE) 2017/2226, rozporządzenie (UE) 2016/399, rozporządzenie XX/2018 [rozporządzenie w sprawie interoperacyjności] i decyzję 2004/512/WE oraz uchylającego decyzję Rady 2008/633/WSiSW[16]. We wniosku tym dostosowuje się do ostatnich zmian legislacyjnych przepis dotyczący dostępu organów ścigania oraz proponuje się uchylenie przedmiotowej decyzji Rady;

ii. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca[17]. W 2016 r. Komisja zaproponowała uchylenie tego rozporządzenia na mocy wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia systemu Eurodac do porównywania odcisków palców w celu skutecznego stosowania rozporządzenia (UE) nr 604/2013 w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca na potrzeby identyfikowania nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców oraz w sprawie występowania o porównanie

[12] Dz.U. L 294 z 11.11.2009, s. 20.
[13] Dz.U. L 328 z 15.12.2009, s. 42.
[14] Dz.U. L 338 z 21.12.2011, s. 2.
[15] Dz.U. L 218 z 13.8.2008, s. 129.
[16] COM(2018) 302 final.
[17] Dz.U. L 180 z 29.6.2013, s. 31.

z danymi Eurodac przez organy ścigania państw członkowskich i Europol na potrzeby ochrony porządku publicznego (wersja przekształcona)[18].

4) Umowy międzynarodowe między państwami członkowskimi lub wyłącznie państwami strefy Schengen

Przegląd na podstawie art. 62 ust. 6 dyrektywy 2016/680 obejmuje kilka umów międzynarodowych wiążących wyłącznie państwa członkowskie lub państwa strefy Schengen, które mają obowiązek transponować dyrektywę 2016/680 do krajowego porządku prawnego. Z tego względu przetwarzanie danych osobowych przez właściwe organy tych państw do celów ścigania przestępstw na podstawie takich umów podlega przepisom transponującym dyrektywę 2016/680 do prawa krajowego. Obowiązują trzy takie umowy:

i. Konwencja sporządzona na podstawie artykułu K.3 Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie pomocy wzajemnej i współpracy między administracjami celnymi (konwencja neapolitańska II)[19];

ii. akt Rady z dnia 29 maja 2000 r. ustanawiający, zgodnie z art. 34 Traktatu o Unii Europejskiej, Konwencję o wzajemnej pomocy w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej[20];

iii. porozumienie między Unią Europejską a Republiką Islandii oraz Królestwem Norwegii w sprawie stosowania niektórych postanowień Konwencji z dnia 29 maja 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej oraz protokołu z 2001 roku do Konwencji[21].

5) Umowa w sprawie wzajemnej pomocy prawnej między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi

Podpisana w 2003 r., umowa w sprawie wzajemnej pomocy prawnej między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi[22] weszła w życie w dniu 1 lutego 2010 r. Zabezpieczenia przewidziane w przedmiotowej umowie uzupełniono o odpowiednie zabezpieczenia w zakresie ochrony danych osobowych przewidziane w umowie między Stanami Zjednoczonymi Ameryki a Unią Europejską w sprawie ochrony informacji osobowych powiązanych z zapobieganiem przestępczości, prowadzeniem postępowań przygotowawczych, wykrywaniem i ściganiem czynów zabronionych[23] („umowie parasolowej UE–USA"), która obowiązuje od lutego 2017 r., w związku z czym nie ma potrzeby dalszego dostosowania traktatu o pomocy prawnej UE–USA.

IV. Akty, które należy dostosować do dyrektywy 2016/680

W wyniku przeglądu określono dziesięć aktów prawnych, które zdaniem Komisji wymagają interwencji legislacyjnej, gdyż zawierają przepisy szczegółowe dotyczące ochrony danych

---

18 COM(2016) 272 final – 2016/0132 (COD).

19 Konwencja sporządzona na podstawie artykułu K.3 Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie pomocy wzajemnej i współpracy między administracjami celnymi Dz.U. C 24 z 23.1.1998, s. 2).

20 Dz.U. C 197 z 12.7.2000, s. 1.

21 Dz.U. L 26 z 29.1.2004, s. 3.

22 Dz.U. L 181 z 19.7.2003, s. 34.

23 Dz.U. L 336 z 10.12.2016, s. 3.

osobowych, na które dyrektywa 2016/680 nie wpływa (są objęte zasadą praw nabytych), zgodnie z jej art. 60, albo które nie są objęte zasadą praw nabytych, ale nie są w pełni zgodne z dyrektywą 2016/680, co opisano szczegółowo poniżej.

1) Decyzja ramowa Rady w sprawie wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych

W decyzji ramowej Rady 2002/465/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych[24] określono warunki w zakresie tworzenia wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych. Decyzja ta zawiera przepis szczegółowy dotyczący przetwarzania informacji potencjalnie zawierających dane osobowe, uzyskanych przez członka lub członka wspierającego wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego, w którym to przepisie przewidziano, że informacje takie można wykorzystywać do innych celów w zakresie objętym umową między państwami członkowskimi współtworzącymi zespół (art. 1 ust. 10 lit. d)). Przepis ten należy dostosować do dyrektywy 2016/680.

Dostosowanie do dyrektywy 2016/680

Decyzję ramową Rady 2002/465/WSiSW należy dostosować do dyrektywy 2016/680 w odniesieniu do następujących kwestii:

- należy wskazać, że dane osobowe uzyskane zgodnie z decyzją ramową Rady 2002/465/WSiSW można przetwarzać do celów innych niż cele, w których dane osobowe zostały zebrane, w zakresie określonym w prawie krajowym i umowie między państwami członkowskimi współtworzącymi zespół, zgodnie z warunkami określonymi w art. 4 ust. 2 i art. 9 ust. 1 dyrektywy 2016/680.

Dalsze działania

W ostatnim kwartale 2020 r. Komisja zaproponuje ukierunkowaną zmianę decyzji ramowej Rady 2002/465/WSiSW.

2) Decyzja Rady w sprawie wymiany informacji i współpracy dotyczącej przestępstw terrorystycznych

Decyzja Rady 2005/671/WSiSW z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wymiany informacji i współpracy dotyczącej przestępstw terrorystycznych[25] została przyjęta przed wejściem w życie decyzji ramowej Rady 2008/977/WSiSW i zawiera przepisy objęte zasadą praw nabytych na mocy art. 60 dyrektywy 2016/680. Decyzję Rady 2005/671/WSiSW zmieniono niedawno dyrektywą (UE) 2017/541 w sprawie zwalczania terroryzmu.

Dostosowanie do dyrektywy 2016/680

Decyzję Rady 2005/671/WSiSW należy dostosować do dyrektywy 2016/680 w odniesieniu do następujących kwestii:

- należy określić, że przetwarzanie danych osobowych na podstawie decyzji Rady 2005/671/WSiSW może odbywać się wyłącznie do celów zapobiegania przestępstwom terrorystycznym, prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawie przestępstw terrorystycznych, ich wykrywania i ścigania, zgodnie z zasadą celowości;

[24] Dz.U. L 162 z 20.6.2002, s. 1.
[25] Dz.U. L 253 z 29.9.2005, s. 22.

- w prawie Unii lub państwa członkowskiego należy bardziej szczegółowo określić kategorie danych osobowych, które można wymieniać, zgodnie z wymogiem określonym w art. 8 ust. 2 dyrektywy 2016/680, uwzględniając należycie potrzeby operacyjne zainteresowanych organów.

Dalsze działania

W pierwszym półroczu 2021 r. Komisja zaproponuje ukierunkowane zmiany decyzji Rady 2005/671/WSiSW.

Ponadto do dnia 8 września 2021 r. Komisja zamierza przedstawić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie, w którym oceni wartość dodaną dyrektywy (UE) 2017/541 w sprawie zwalczania terroryzmu i jej wpływ na podstawowe prawa i wolności, w tym na prawo do ochrony danych osobowych (art. 29 ust. 2 dyrektywy (UE) 2017/541).

3) Decyzja ramowa Rady w sprawie wymiany informacji między organami ścigania

W decyzji ramowej Rady 2006/960/WSiSW z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie uproszczenia wymiany informacji i danych wywiadowczych między organami ścigania państw członkowskich Unii Europejskiej[26] ustanowiono zestaw ogólnych zasad wymiany istniejących informacji i danych wywiadowczych między organami ścigania państw członkowskich w celu prowadzenia dochodzeń karnych lub operacji wywiadowczych w sprawie przestępstw. Decyzja ta zawiera wymóg, zgodnie z którym procedury w zakresie transgranicznej wymiany danych zasadniczo nie mogą być bardziej restrykcyjne niż te, które obowiązują na szczeblu krajowym.

Dostosowanie do dyrektywy 2016/680

Przedmiotową decyzję ramową Rady należy dostosować do dyrektywy 2016/680 w odniesieniu do następujących kwestii:

- należy określić rodzaje danych osobowych, które można wymieniać na podstawie decyzji ramowej, przy jednoczesnym zachowaniu jej skuteczności i charakteru narzędzia horyzontalnego;
- należy doprecyzować zabezpieczenia: w szczególności wymóg dotyczący oceny konieczności i proporcjonalności każdorazowej wymiany informacji;
- należy zaktualizować odniesienia do horyzontalnych ram dotyczących ochrony danych osobowych i uwzględnić odniesienie do stosowania dyrektywy 2016/680.

Dalsze działania

Komisja dokona oceny tego instrumentu w kontekście szerszych debat i przeprowadzonego w 2020 r. studium wykonalności na temat ewentualnej kodyfikacji w przyszłości unijnej współpracy organów ścigania, która to kodyfikacja powinna mieć na celu przekształcenie i unowocześnienie różnych obowiązujących przepisów w zakresie współpracy organów ścigania. W ostatnim kwartale 2021 r. Komisja przygotuje wniosek ustawodawczy, który będzie się wiązał co najmniej ze zmianą decyzji ramowej Rady 2006/960/WSiSW w celu zapewnienia niezbędnego dostosowania ochrony danych osobowych.

4) Decyzja Rady dotycząca współpracy między biurami ds. odzyskiwania mienia

[26] Dz.U. L 386 z 29.12.2006, s. 89.

W decyzji Rady 2007/845/WSiSW z dnia 6 grudnia 2007 r. dotyczącej współpracy pomiędzy biurami ds. odzyskiwania mienia w państwach członkowskich w dziedzinie wykrywania i identyfikacji korzyści pochodzących z przestępstwa lub innego mienia związanego z przestępstwem[27] nałożono na państwa członkowskie obowiązek ustanowienia biur ds. odzyskiwania mienia, a także zapewnienia ram umożliwiających wymianę danych między biurami ds. odzyskiwania mienia w państwach członkowskich.

Dostosowanie do dyrektywy 2016/680

Decyzję Rady 2007/845/WSiSW lub każdy instrument, który może zastąpić tę decyzję, należy dostosować do dyrektywy 2016/680 we wszystkich stosownych aspektach, w tym:

- należy doprecyzować, że przetwarzanie danych osobowych na podstawie decyzji Rady 2007/845/WSiSW podlega przepisom dyrektywy 2016/680. Obecnie art. 5 decyzji Rady 2007/845/WSiSW wyraźnie odnosi się do Konwencji Rady Europy z dnia 28 stycznia 1981 r. o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych oraz do protokołu dodatkowego do tej konwencji z dnia 8 listopada 2001 r. dotyczącego organów nadzoru i transgranicznych przepływów danych. Przedmiotową decyzję Rady przyjęto przed wejściem w życie decyzji ramowej Rady 2008/977/WSiSW, a jej przepisy szczegółowe o ochronie danych osobowych wchodzą w zakres stosowania art. 60 dyrektywy 2016/680, w rezultacie czego dyrektywa ta pozostaje bez wpływu na te przepisy (tj. są one objęte zasadą praw nabytych). Konieczne jest zatem wprowadzenie zmiany legislacyjnej, aby zapewnić pełne stosowanie dyrektywy 2016/680;
- należy bardziej szczegółowo określić kategorie danych osobowych, które można wymieniać, uwzględniając należycie potrzeby operacyjne zainteresowanych organów.

Dalsze działania

Komisja prowadzi obecnie proces refleksji nad rolą i funkcjami biur ds. odzyskiwania mienia. W tym kontekście Komisja zainicjowała w grudniu 2019 r. badanie pt. „Freezing, confiscation and asset recovery in the EU – what works and what does not work” („Zabezpieczenie, konfiskata i odzyskiwanie mienia w UE – skuteczne i nieskuteczne rozwiązania”). Sprawozdanie końcowe z tego badania ma być gotowe w lipcu 2020 r.

Ustalenia z przedmiotowego badania i zalecenia sformułowane w jego wyniku mogą posłużyć jako podstawa dalszej refleksji na temat dorobku prawnego UE w zakresie odzyskiwania mienia, w tym decyzji Rady 2007/845/WSiSW. Do końca 2021 r. przedstawiony zostanie wniosek ustawodawczy zawierający zmiany niezbędne do dostosowania ochrony danych osobowych.

5) Decyzje Rady sprawie intensyfikacji współpracy transgranicznej, szczególnie w zwalczaniu terroryzmu i przestępczości transgranicznej (decyzje w sprawie konwencji z Prüm)

Decyzja Rady 2008/615/WSiSW z dnia 23 czerwca 2008 r. w sprawie intensyfikacji współpracy transgranicznej, szczególnie w zwalczaniu terroryzmu i przestępczości transgranicznej[28], oraz decyzja Rady 2008/616/WSiSW z dnia 23 czerwca 2008 r. w sprawie wdrożenia decyzji 2008/615/WSiSW w sprawie intensyfikacji współpracy transgranicznej, szczególnie w zwalczaniu terroryzmu i przestępczości[29], określają

[27] Dz.U. L 332 z 18.12.2007, s. 103.
[28] Dz.U. L 210 z 6.8.2008, s. 1.
[29] Dz.U. L 210 z 6.8.2008, s. 12.

przepisy dotyczące współpracy między organami ścigania państw członkowskich głównie w zakresie wymiany – w oparciu o wyszukiwanie na zasadzie „trafienie/brak trafienia" – danych daktyloskopijnych i danych DNA przechowywanych w krajowych bazach danych dotyczących przestępstw. W ramach z Prüm przewidziano również bezpośredni dostęp do rejestru właścicieli pojazdów za pośrednictwem aplikacji internetowej EUCARIS.

Dostosowanie do dyrektywy 2016/680

W ramach zmiany decyzji w sprawie konwencji z Prüm należy zapewnić pełne dostosowanie nowych ram z Prüm do dyrektywy 2016/680, szczególnie w zakresie zabezpieczeń dotyczących ochrony danych osobowych. Komisja zaproponuje zmiany służące zapewnieniu dostosowania do dyrektywy 2016/680, między innymi w następujących kwestiach:

- należy dostosować prawa osób, których dane dotyczą, i zasady dotyczące odpowiedzialności za przetwarzanie danych osobowych, a także środki ochrony prawnej;
- należy dopilnować, aby wymogi dotyczące rejestracji czynności były w pełni dostosowane do dyrektywy 2016/680;
- należy dostosować przepisy dotyczące przekazywania danych osobowych do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej;
- należy rozważyć wzajemne powiązania między art. 9 ust. 3 dyrektywy 2016/680 a systemem ustanowionym w decyzjach w sprawie konwencji z Prüm;
- jeżeli chodzi o rozdziały 3 i 5 decyzji Rady 2008/615/WSiSW, należy wyjaśnić kategorie danych osobowych, które można przetwarzać do celów prewencji kryminalnej oraz ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa publicznego podczas istotnych wydarzeń, czy też do celów innych form współpracy zgodnie z wymogiem określonym w art. 8 ust. 2 dyrektywy 2016/680;
- należy wyjaśnić, że każda wymiana informacji przeprowadzana na podstawie przedmiotowej decyzji, szczególnie dostarczanie danych w związku z istotnymi wydarzeniami lub innymi formami współpracy (rozdziały 3 i 5 decyzji Rady 2008/615/WSiSW), służy wyłącznie prewencji kryminalnej i wykrywaniu przestępstw oraz ochronie bezpieczeństwa publicznego;
- przy okazji dostosowania Komisja uaktualni odniesienia do mających zastosowanie ram ochrony danych osobowych, tj. zastąpi odniesienie do decyzji ramowej Rady 2008/977/WSiSW odniesieniem do stosowania dyrektywy 2016/680.

Dalsze działania

W listopadzie 2018 r. Komisja rozpoczęła studium wykonalności dotyczące przyszłości ram z Prüm[30]. Badanie obejmuje ocenę technicznej, operacyjnej i prawnej wykonalności zmiany architektury technicznej, udoskonalenia wymiany danych osobowych i danych dotyczących konkretnych spraw po potwierdzeniu trafienia uzyskanego w systemie, w tym wymiany nowych kategorii danych oraz udoskonalenia istniejącego sposobu przetwarzania danych, a także połączenia ram z Prüm z innymi unijnymi centralnymi bazami danych i rozwiązaniami w zakresie interoperacyjności. W oparciu o wyniki tego badania Komisja rozważy przedstawienie w 2021 r. wniosku ustawodawczego określającego zmienione i unowocześnione ramy prawne, co będzie stanowić okazję do uwzględnienia niezbędnych dostosowań do dyrektywy 2016/680.

6) Decyzja Rady w sprawie stosowania technologii informacyjnej do potrzeb celnych

Decyzją Rady 2009/917/WSiSW z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie stosowania technologii informatycznej do potrzeb celnych[31] ustanowiono system informacji celnej (CIS), który ma pomagać w zapobieganiu poważnym naruszeniom przepisów krajowych, w prowadzeniu dochodzeń w sprawie tych naruszeń i w ich ściganiu, i w tym celu ma możliwie szybko udostępniać dane, a przez to zwiększać skuteczność administracji celnych. Dostęp do tego centralnego systemu mają organy państw członkowskich, Europol, Eurojust i Komisja Europejska.

Dostosowanie do dyrektywy 2016/680

Decyzję Rady 2009/917/WSiSW należy dostosować do dyrektywy 2016/680 w odniesieniu do następujących kwestii:

- w zakresie „poważnych naruszeń", do których zastosowanie ma przedmiotowa decyzja Rady;
- należy wyjaśnić warunki gromadzenia i zapisywania danych oraz wprowadzić wymóg, zgodnie z którym dane można wprowadzać do CIS tylko wtedy, gdy istniejące informacje pozwalają domniemywać, w szczególności na podstawie wcześniejszych nielegalnych działań, że dana osoba dopuściła się, dopuszcza się lub dopuści się czynu zabronionego;
- należy określić dodatkowe wymogi dotyczące bezpieczeństwa przetwarzania danych, dostosowujące wykaz wymaganych środków bezpieczeństwa do art. 29 dyrektywy 2016/680, tj. należy dodać wymogi dotyczące odzyskiwania, niezawodności i integralności systemu;
- należy ograniczyć późniejsze przetwarzanie danych zapisywanych w CIS do celów innych niż te, do których dane osobowe zostały zgromadzone, tak aby takie przetwarzanie było prowadzone wyłącznie zgodnie z warunkami określonymi w dyrektywie 2016/680;

---

30 „Study on the feasibility of improving information exchange under the Prüm Decisions: Final Report" („Studium wykonalności dotyczące udoskonalenia wymiany informacji na podstawie decyzji w sprawie konwencji z Prüm: sprawozdanie końcowe") (https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6c877a2a-9ef7-11ea-9d2d-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-130489216); Zaawansowane sprawozdanie techniczne (https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3236e6ae-9efb-11ea-9d2d-01aa75ed71a1/language-en); Ocena kosztów i korzyści (https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/503f1551-9efc-11ea-9d2d-01aa75ed71a1/language-en).

31 Dz.U. L 323 z 10.12.2009, s. 20.

- należy objąć przetwarzanie danych osobowych na podstawie decyzji Rady 2009/917/WSiSW modelem skoordynowanego nadzoru określonym w art. 62 rozporządzenia (UE) 2018/1725[32]. Przedmiotowa decyzja pozostaje jedynym aktem prawnym, na podstawie którego nadzór nad przetwarzaniem danych osobowych sprawuje wspólny organ nadzorczy, który to model jest już nieaktualny;
- należy uaktualnić ogólne odniesienie do decyzji ramowej Rady 2008/977/WSiSW i uwzględnić odniesienie do stosowania dyrektywy 2016/680. Każdy przepis, który pokrywa się z przepisami dyrektywy 2016/680 (w tym definicje lub przepisy dotyczące praw osób, których dane dotyczą, lub dostępności środka ochrony prawnej oraz odpowiedzialności), jest nieaktualny i należy go usunąć. Odesłania do przepisów szczegółowych decyzji ramowej Rady 2008/977/WSiSW należy uaktualnić i wskazać konkretne odesłania do odpowiadających im przepisów dyrektywy 2016/680.

Dalsze działania

W pierwszym półroczu 2021 r. Komisja zaproponuje ukierunkowane zmiany decyzji Rady 2009/917/WSiSW.

7) Umowa w sprawie wzajemnej pomocy prawnej z Japonią

Dostosowanie do dyrektywy 2016/680

Jeżeli chodzi o Umowę między Unią Europejską a Japonią w sprawie wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych[33], w wyniku przeglądu zidentyfikowano szereg obszarów, w których należy udoskonalić przewidziane obecnie zabezpieczenia. W tym zakresie dalszej analizy wymagają następujące obszary:

- postanowienia dotyczące jakości danych i kwestii bezpieczeństwa;
- zabezpieczenia mające zastosowanie do przetwarzania szczególnych kategorii danych osobowych;
- środki ochrony prawnej dostępne dla osób, których dane dotyczą, i zasady dotyczące nadzoru;
- ograniczenia dotyczące dalszego przekazywania:
- zasady dotyczące zatrzymywania danych i prowadzenia rejestrów.

Dalsze działania

Komisja poinformuje zatem władze japońskie o ewentualnej konieczności zmiany przedmiotowej umowy i o procedurze, którą należy przeprowadzić w celu uwzględnienia wzmocnionych zabezpieczeń w zakresie ochrony danych osobowych zgodnie z dyrektywą 2016/680, z myślą o przedstawieniu Radzie zalecenia w pierwszym kwartale 2021 r.

8) Dyrektywa w sprawie europejskiego nakazu dochodzeniowego

[32] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

[33] Dz.U. L 39 z 12.2.2010, s. 20.

Przetwarzanie danych osobowych na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/41/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie europejskiego nakazu dochodzeniowego w sprawach karnych[34] określającej ramy wydawania, przekazywania i wykonywania europejskiego nakazu dochodzeniowego

Dostosowanie do dyrektywy 2016/680

Dyrektywę 2014/41/UE należy dostosować do dyrektywy 2016/680 w odniesieniu do następujących kwestii:

- należy wyjaśnić, że przetwarzanie danych osobowych uzyskanych na podstawie przedmiotowej dyrektywy do celów innych niż te, w których dane te zostały zebrane, jest dozwolone wyłącznie na warunkach określonych w art. 4 lub art. 9 ust. 1 dyrektywy 2016/680 lub w art. 6 RODO, co można osiągnąć, na przykład uchylając art. 20;
- Komisja uaktualni ogólne odniesienie do decyzji ramowej Rady 2008/977, zastępując je odniesieniem do stosowania dyrektywy 2016/680, i uwzględni odniesienie do stosowania RODO w zakresie przetwarzania danych osobowych w związku z END w kontekście postępowań innych niż postępowania karne.

Dalsze działania

W ostatnim kwartale 2020 r. Komisja zaproponuje ukierunkowaną zmianę dyrektywy 2014/41/UE.

9) Dyrektywa w sprawie wymiany informacji dotyczących przestępstw lub wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu ruchu drogowego

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/413 z dnia 11 marca 2015 r. w sprawie ułatwień w zakresie transgranicznej wymiany informacji dotyczących przestępstw lub wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu ruchu drogowego[35] ma na celu zapewnienie wysokiego poziomu ochrony wszystkich użytkowników dróg w Unii przez ułatwienie transgranicznej wymiany informacji dotyczących niektórych szczególnych przestępstw lub wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu ruchu drogowego. W tym celu w dyrektywie organom państw członkowskich przyznano dostęp do rejestrów pojazdów pozostałych państw członkowskich za pośrednictwem elektronicznego systemu informatycznego, który umożliwia identyfikację sprawcy niebędącego rezydentem, tj. właściciela lub posiadacza pojazdu, a tym samym ułatwiono egzekwowanie kar za przestępstwa lub wykroczenia związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego.

Dostosowanie do dyrektywy 2016/680

Dyrektywę (UE) 2015/413 należy dostosować do dyrektywy 2016/680 w odniesieniu do następujących kwestii:

- należy wprowadzić wyraźne odniesienie do stosowania dyrektywy 2016/680, w przypadku gdy czyn przeciwko bezpieczeństwu ruchu drogowego uznaje się za czyn zabroniony. Biorąc pod uwagę główny cel, jakim jest wysoki poziom ochrony użytkowników dróg, dyrektywa opiera się na art. 91 ust. 1 lit. c) TFUE dotyczącym środków pozwalających polepszyć bezpieczeństwo ruchu drogowego i obecnie odnosi się do mających zastosowanie przepisów o ochronie danych osobowych

[34] Dz.U. L 130 z 1.5.2014, s. 1.
[35] Dz.U. L 68 z 13.3.2015, s. 9.

określonych w dyrektywie 95/46/WE. Celem dyrektywy jest jednak ułatwienie nakładania kar za przestępstwa lub wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu ruchu drogowego, które w niektórych państwach członkowskich kwalifikuje się jako „wykroczenie o charakterze administracyjnym", podczas gdy w innych – jako „czyn zabroniony". W pierwszym przypadku dyrektywę 95/46/WE zastępuje ogólne rozporządzenie o ochronie danych, przy czym zapewnione zostaje stosowanie właściwych ram prawnych w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych. W drugim przypadku, jak wspomniano w motywie 23 dyrektywy, państwa członkowskie mają możliwość stosowania szczegółowych przepisów o ochronie danych osobowych określonych w decyzji 2008/615/WSiSW. Należy dostosować dostęp do danych wymienianych na podstawie przedmiotowej decyzji oraz ich dalsze przetwarzanie do dyrektywy 2016/680, zapewniając wyraźne odniesienie do stosowania w takich przypadkach dyrektywy 2016/680 (zob. pkt 5 powyżej);

- w ramach dostosowania należy dopilnować, aby obowiązek wysłania do właściciela lub posiadacza pojazdu lub do zidentyfikowanej w inny sposób osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia związanego z bezpieczeństwem ruchu drogowego zawiadomienia o wszczęciu postępowania przygotowawczego lub o postawieniu w stan oskarżenia wraz ze szczegółowymi informacjami pozostawał bez uszczerbku dla prawa do informacji, o którym mowa w art. 13 dyrektywy 2016/680.

Dalsze działania

W art. 11 dyrektywy zobowiązano Komisję do złożenia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie do listopada 2016 r. sprawozdania dotyczącego stosowania przedmiotowej dyrektywy. W wyniku przeprowadzonej w 2016 r. oceny dyrektywy[36] w dniu 15 marca 2019 r. Komisja opublikowała wstępną ocenę skutków[37] (plan oceny), stanowiącą pierwszy etap procesu oceny skutków w odniesieniu do przeglądu dyrektywy. Do końca 2021 r. Komisja przedstawi wniosek ustawodawczy, z uwzględnieniem niezbędnego dostosowania do dyrektywy 2016/680[38].

10) Dyrektywa w sprawie wykorzystywania danych dotyczących przelotu pasażera (danych PNR)

W dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/681 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie wykorzystywania danych dotyczących przelotu pasażera (danych PNR) w celu zapobiegania przestępstwom terrorystycznym i poważnej przestępczości, ich wykrywania, prowadzenia postępowań przygotowawczych w ich sprawie i ich ścigania[39] wprowadzono obowiązek przekazywania przez linie lotnicze właściwym organom państw członkowskich Unii Europejskiej danych dotyczących przelotu

[36] Dokument roboczy służb Komisji w sprawie oceny transgranicznej wymiany informacji dotyczących przestępstw lub wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu w ruchu drogowym (SWD(2016) 355 final) i sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące stosowania dyrektywy (UE) 2015/413 w sprawie ułatwień w zakresie transgranicznej wymiany informacji dotyczących przestępstw lub wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu ruchu drogowego (COM(2016) 744 final).

[37] Wstępna ocena skutków: przegląd dyrektywy w sprawie transgranicznego egzekwowania przepisów (https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2019-1732201_en).

[38] Dostosowanie obejmie również niezbędne dostosowanie do RODO oraz dyrektywy 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotyczącej przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej) (Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37).

[39] Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 132.

pasażerów lotów międzynarodowych. Określono w niej również warunki dostępu do takich danych i ich przetwarzania przez właściwe organy państw członkowskich w celu zapobiegania przestępstwom terrorystycznym i poważnej przestępczości, ich wykrywania, prowadzenia postępowań przygotowawczych w ich sprawie i ich ścigania.

Dostosowanie do dyrektywy 2016/680

Dyrektywa w sprawie wykorzystywania danych PNR jest obecnie przedmiotem odesłania prejudycjalnego skierowanego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej[40], które dotyczy zgodności przedmiotowej dyrektywy z art. 7, art. 8 i art. 52 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Komisja oceni potrzebę ewentualnego przeglądu dyrektywy w sprawie wykorzystywania danych PNR w kontekście ochrony danych osobowych, uwzględniając orzeczenie Trybunału.

Dalsze działania

W art. 19 dyrektywy UE w sprawie wykorzystywania danych PNR nałożono na Komisję wymóg przeprowadzenia przeglądu wszystkich elementów przedmiotowej dyrektywy oraz przedłożenia do 25 maja 2020 r. sprawozdania Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Po przeprowadzeniu przeglądu i uwzględnieniu orzeczenia Trybunału w sprawie C-817/19 Komisja rozważy konieczność lub zasadność wystąpienia z wnioskiem ustawodawczym w celu zmiany przedmiotowej dyrektywy. W ostatnim kwartale 2019 r. Komisja rozpoczęła analizę wdrażania dyrektywy w sprawie wykorzystywania danych PNR.

[40] Sprawa C-817/19, Ligue des droits humains, będąca w toku w momencie przyjęcia niniejszego komunikatu.